

Hallintovaliokunnalle

Arenen lausunto hallituksen esityksestä laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

HE 232/2022 vp

- **Lakiesityksessä on ammattikorkeakoulujen kannalta useita erinomaisia ja tarpeellisia esityksiä.**
- **Oleskeluvan saamisen mahdollisuus koko tutkinnon ajaksi on merkittävä parannus nykytilaan. Esityksessä on olennaisen tärkeää, että toimeentuloedellytys tulee täyttää vain ensimmäisen vuoden osalta.**
- **Ehdotetut lakimuutokset eivät valitettavasti vielä ratkaise maahantulon keskeisimpiä haasteita, jotka liittyvät lupaprossien monimutkaisuuteen ja hitauteen. Haasteet tulee ratkaista viipymättä ulkomaalaisilla, jossa määritellään keskeisimmät maahantulon ja maassa oleskelun edellytykset. Opiskelupaikan suomalaisesta korkeakoulusta saaneiden kolmasien maiden kansalaisten maahantulon vauhdittamiseksi Suomen tulee ottaa käyttöön opiskelijoiden D-viisumi viipymättä.**

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene pitää esitettyjä muutoksia kolmansista valtioista tulevien opiskelijoiden ja tutkijoiden maahantuloa ja oleskelua koskevaan lakiin erinomaisina ja tarpeellisina. Esitetyt muutokset mahdollistavat EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta tuleville tutkinto-opiskelijoille mahdollisuuden hakea oleskelulupaa kerralla koko tutkinnon suorittamisen ajaksi. Arene pitää erinomaisena ratkaisuja, jonka mukaan opiskelijan ei tarvitse osoittaa toimeentuloaan koko oleskeluluvan ajaksi, vaan opintojen suoritusajaksi annettavan oleskeluluvan saamiseksi opiskelijan tulee täyttää toimeentuloedellytys yhden vuoden osalta. Nykyisin Maahanmuuttovirasto edellyttää yhden vuoden oleskelulupaa varten opiskelijalta 6720 euron varallisuutta.

Mahdollisuus saada oleskelulupa kahdeksi vuodeksi valmistumisen jälkeen on myös merkittävä parannus nykytilaan, sillä se tukee tavoitetta ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymisestä Suomeen. Samoin esitys opiskelijoiden työnteko-oikeuden laajentamisesta parantaa kolmansista maista tulevien opiskelijoiden toimeentuloa ja Suomeen integroitumista.

Lausuntokierroksen jälkeen esitykseen on lisätty tarpeelliset muutokset ammattikorkeakoululakiin ja yliopistolakiin, joilla varmistetaan, ettei oleskeluluvan lajin muuttamisella tilapäisestä jatkuvaksi oleva vaikutuksia lukuvuosimaksun suorittamisvelvollisuuteen.

Maahantulon suurimmat esteet vielä ratkaisematta

Lopuksi Arene muistuttaa, että merkittävimmät korkeakoulujen kohtaamat ongelmat kansainvälisten opiskelijoiden liikkuvuudessa liittyvät nykyisen oleskelulupaprosessin monimutkaisuuteen, hitauteen ja resurssipuutteeseen niin konsulipalveluissa kuin lupahakemusten käsittelyssä.

Oleskelulupaprosessia pitäisi kyetä keventämään ja nopeuttamaan, jotta opiskelupaikan suomalaisesta korkeakoulusta saaneet kolmasien maiden kansalaiset pääsisivät Suomeen ennen opintojen alkua. Nykyisin opiskelijalla saattaa mennä lukukausi tai koko lukuvuosi etäopinnoissa oleskelulupaprosessin venymisen vuoksi. Tämä johtaa opintojen keskeytymiseen ja toisaalta heikentää Suomen mainetta kiinnostavan kohdemaana ulkomaalaisten hakijoiden parissa.

Ratkaisuksi ongelmaan Arene on jo aiemmin esittänyt D-viisumin käyttöönottoa siten, että opiskelupaikan vastaanottanut hakija voisi ensin viisumin avulla saapua Suomeen ja varsinainen oleskelulupaprosessi tehtäisiin vasta Suomeen saapumisen jälkeen. Sisäministeriöllä on parhaillaan lausunnonle esitys D-viisumin käyttöönotosta korkeakoulujen kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden kohdalla samaan tapaan kuin erityisasiantuntijoiden ja start-up-yrittäjien osalta on säädetty. Esityksen haasteena on periaate, jonka mukaan viisumi voidaan myöntää vasta oleskeluluvan myöntämisen jälkeen. Esimerkiksi Alankomaissa on käytössä malli, jossa maahantulo tapahtuu D-viisumiin rinnastettavalla väliaikaisella oleskeluluvalla ja varsinainen oleskelulupa tehdään vasta kohdemassa. Tämä nopeuttaisi merkittävästi maahantulo verrattuna nykytilaan.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Mervi Vidgrén
puheenjohtaja

Ida Mielityinen
toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Asiantuntija Samuli Maxenius, 040 650 1006, samuli.maxenius@arene.fi